

פברואר 2010, שבת תש"ע

תקציר מנהלים

פיתוח תכנית לאומית גלובלית "אזרחות דיגיטלית" לשימוש נבון ברשת

המרחב הדיגיטאלי בו אנו חיים מכתוב, לא במעט, את התנהלות חיינו במגוון תחומים - כלכלי, חברתי וחינוכי. הנגישות, הזמינות והמיידיות של הרשת מאפשרים לנו להיות בכל מקום ובכל זמן תוך יצירת קשרים וחיפוש מענה לכל שאלה, ומידע בכל סוגיה.

מאפיינים אלה המאפשרים שיתופיות בידע, שקיפות, פרסום והפצה של מידע פוגשים את משתתפי הרשת במצבים שונים. חלק גדול מהם הינם צעירים ובני נוער בגילאי 5 עד 16 המוצאים ברשת מענה חברתי, מענה לניצול שעות הפנאי שלהם ומענה לימודי.

בד בבד עם השימושים החברתיים והלימודיים, חשופים הצעירים גם לתכנים בלתי הולמים לאנשים העלולים לתקוף ולפתות אותם. פגיעה מקוונת מתרחשת באמצעות המחשב, הטלפון הסלולארי, מצלמות, רשתות חברתיות, בלוגים וכד'. הפגיעה באה לידי ביטוי באלימות מילולית, הצקה, הפחדה, הטרדה, החרמה, הכפשה, הפצת שמועות, פיתוי, הולכת שולל וחשיפת הפרטיות. בשל מאפייני הסביבה המקוונת, עוצמת הפגיעה והשלכותיה עלולות להיות חמורות לפחות כמו פגיעה פיזית.

דו"ח זה יתאר את הנעשה **בעולם** בתחום של שימוש נבון ובטיחותי ברשת, את הנעשה **בישראל** ויציע **תכנית אב לאומית** שתהפוך את דור העתיד ל"אזרחים דיגיטאליים" ראויים ותרחיב את הידע של המבוגרים המכשירים ומחנכים דור זה.

המגמות בעולם

בעולם הרחב קיימים גופים לאומיים המאגדים ארגונים, חברות טכנולוגיות ומשרדי ממשלה על מנת להבטיח את גלישתם הנבונה של צעירים ובני נוער ברשת. בבריטניה, אוסטרליה ניו-זילנד וארה"ב נערכו סקרים מקיפים שבדקו את שימושי האינטרנט של בני נוער. המסקנות, ברוב המקרים, העידו על ידע לא מספיק של בני הנוער ושל הוריהם אודות האתגרים והסיכונים שמציבה הרשת בפני המשתמשים.

לאור מסקנות אילו נערכו הממשלות להקמת גופים שיתנו מענה לצרכי המשתמשים. הפעילות כוללת:

- הפעלת "קו חם", המהווה כתובת מרכזית לפניות הציבור, מוסדות ובעלי תפקידים לדיווח על אירועים פוגעניים, קבלת תמיכה ועזרה להתמודדות איתם ולטיפול מניעתי

- הסדרי הפעלה מול ספקי האינטרנט
- חובת ההוראה בבתי הספר - כתיבת תכניות לימודים העוסקות בגלישה נבונה ובהתמודדות עם תכנים בלתי ראויים לכל שכבות הגיל
- הרחבת הידע של הציבור אודות הסדרי אבטחה באינטרנט
- מתן שירותי מידע להורים ומחנכים
- הקמת מערכי בקרה ודיווח על הטמעת התכניות המוצעות והשפעתן על בטיחות הצעירים ובני הנוער ברשת

מהנעשה בארץ

בארץ, פועל איגוד האינטרנט הישראלי כמו גם ארגונים ועמותות שונות, משרד החינוך על אגפיו השונים והמשטרה על מנת להביא לידיעת הציבור את יתרונות השימוש ברשת וחסרונותיה. הקשרים שמקיים האיגוד עם בעלי עניין בישראל ועם ארגונים בינלאומיים יבטיחו את יחסי הגומלין ושיתופי הפעולה ההדדיים בין התכנית בארץ לבי התכניות הנבנות ומיושמות בעולם. מסמך זה מציע תכנית אב לאומית, בחסות משרד ראש הממשלה, שתאגד את הארגונים השונים, העמותות ומשרדי הממשלה העוסקים בגלישה בטוחה ברשת תחת קורת גג אחת, כך שתובטח פעילות שוטפת ומתואמת בין כל הרשויות. ההצעה היא שאיגוד האינטרנט הישראלי יוביל ויתאם את פעילות הגוף המשותף. התכנית תופעל ברמה ארצית כך שתכלול את האוכלוסיות במוסדות החינוך החל מגני הילדים דרך בתי הספר, המכללות להכשרת מורים מחנכים ואנשי חינוך, הורים, מטפלים ואת ספקי האינטרנט בישראל.

יעדי התכנית

- יעדי הועדה המשותפת נקבעים בהלימה לנעשה בעולם בהיות ישראל חלק מהעולם הגלובלי:
- אבטחת השימוש ברשת האינטרנט באמצעי הטכנולוגיה השונים: מחשב, טלפון סלולארי, טלביזיה.
 - מתן מענה ותמיכה לצרכי הקהילה המשתמשת ברשת האינטרנט קרי, צעירים ובני נוער, מחנכים, הורים ואחרים
 - פיתוח תכניות הטמעה של "אזרחות דיגיטלית" לשימוש נבון ברשת לאוכלוסיות השונות
 - קיום מערכי בקרה ומעקב אחר שימושי הרשת, יעילות התכניות ומשאבים כספיים

במסגרת התכנית ימונה רכז ארצי, תכתבנה תכניות לימודים לבתי הספר כך שתחול חובת הוראה של הנושא בכל המסגרות החינוכיות במדינת ישראל, תכתבנה תכניות הדרכה להורים ומחנכים, יוכשרו מדריכים, יקבעו הסדרי אבטחה / הסדרה עצמית ויוקם אתר מרכזי המקשר בין כל גורמי ההתערבות הקשורים בהכשרתם לשימוש נבון של משתמשי הרשת הצעירים.

משאבים

יישום התכנית יתפרש על 3 שנים. על מנת להקים וליישם תכנית זו יש צורך בגיוס משאבים מגורמים שונים. עלות התכנית הכוללת:

היעד	משאב כספי
רכז לתכנית (משרה מלאה לשלוש שנים)	₪ 750,000
מסעי פרסום הן באמצעי המדיה שונים והן מודפסים	₪ 3,850,000 *
צוות פיתוח לכתיבת תכניות לבתי הספר ולמחנכים והורים	₪ 200,000
הכשרת והעסקת כוח אדם – רכזי מחוז ומדריכים בבתי הספר	₪ 4,800,000
שדרוג, תפעול ועדכון תוכן לאתר "יותר חכמים מהאינטרנט"	₪ 400,000
יצירת קואליציה של ארגונים, הקמה ותפעול קו חם ומנגנון דיווחים	900,000
הפעלת מנגנוני הסדרה עצמית של ספקי תוכן וספקי שירותי אינטרנט	150,000
סה"כ תקצוב משוער ל- 3 שנים	₪ 11,000,000

פברואר 2010, שבט תש"ע

מסמך ייזום - כיצד נהפוך את ילדינו למשתמשים נבונים במרחב הדיגיטאלי?

מבוא:

העולם הדיגיטאלי פותח שעריו בפני מגוון רחב מאד של אוכלוסיות, ובכללן ילדים ובני נוער. ככזה מציע עולם טכנולוגיות המידע מגוון נושאים, תכנים אפשרויות בילוי ושיח המאפשרים למשתמשים להתנסות ולחוות התנסויות שונות בכלים שונים.

ילדים ובני נוער בולטים בפעילותם הרבה ברשת האינטרנט ומעצם גילם ואי בשלותם הקוגניטיבית והרגשית, חשיפתם לתכני האינטרנט גורמת להם להיות גם הפגיעים ביותר. חינוך ופיתוח כלים לצרכי שימוש נכון, הגנה ובטיחות בשימוש בטכנולוגיות המידע והתקשורת הן אבני היסוד לשימוש נכון ברשת.

עם הגעתו ונגישותו של האינטרנט כמעט לכל בית בישראל, ילדים צעירים ובני נוער נחשפים להצקות, להפחדות, לגזענות, לבריונות ואלימות. מגרש המשחקים הווירטואלי בו מבליים הילדים היום חלק גדול משעות הפנאי שלהם טומן בחובו הרפתקאות שחלקן עלולות לפגוע בביטחונם העצמי של הילדים ולעתים אף בביטחונם הפיזי. משום כך, יש לפעול בנחישות ובתבונה על מנת לקדם את תובנות הילדים, הוריהם ומחנכיהם הן באשר ליתרונות הרשת הדיגיטאלית והן באשר לחסרונות וסכנות השימוש ברשת.

בעולם כולו מסכימים כי השימוש בטכנולוגיות מידע ותקשורת טומן בחובו, בנוסף ליתרונות, אתגרים וסיכונים. נשאלות שאלות רבות הקשורות בהשלכות השימוש באמצעי המידע והתקשורת על חייהם של ילדים צעירים ובני נוער. "מהן ההשפעות הקוגניטיביות, חברתיות והרגשיות של האינטרנט על הילדים. האם הילדים של היום שונים מהילדים של פעם? מהן הן ההשלכות של ההתפתחויות העתידיות ברשת על הילדים של מחר?" (דודו גבע, חבר הנהלת אשנ"ב)

מדינת ישראל, כחלק מהעולם הגלובלי, חייבת לתת את הדעת על תכנית לאומית המטמיעה את השימוש הנכון במרחב האינטרנטי. איגוד האינטרנט הישראלי כגוף המקדם את האינטרנט בישראל רואה לנכון להציע תכנית אב שתיתן מענה לסוגיה ולשמש כמתאם בין כל בעלי העניין: משרדי הממשלה, הגופים והארגונים אשר ייטלו חלק בתכנית זו.

המטרה:

פיתוח תכנית לאומית גלובלית בנושא "אזרחות דיגיטלית" (Digital Citizenship) לשימוש נבון ברשת על בסיס שלושה תחומים מרכזיים- **תוכן, תקשורת והתנהגות** הכוללים את הנושאים הבאים:

אוריינות דיגיטלית, אתיקה, תקשורת דיגיטלית, נגישות דיגיטלית, מסחר דיגיטלי, חוק ומשפט דיגיטלי, בריאות דיגיטלית, זכויות ואחריות דיגיטליות, הגנה דיגיטלית (מבוסס על חומרים מתוך האתר <http://www.digitalcitizenship.net>)

היעדים:

- הקמת מרכז ארצי שייתן מענה כוללני לכלל האוכלוסייה (ילדים, נוער, הורים, מורים) בנושא "שימוש נבון ברשת"
- המרכז הארצי יהווה כתובת לניתוב פניות הציבור והמוסדות המטפלים, באמצעות קו חם ומנגנוני דיווח לטיפול באירועים ובקשות תמיכה והדרכה - **hotline**
- פיתוח תכנית ל- caretakers הכוללת זיהוי התועלת בשימושי הרשת, רגישויות וסיכונים
- פיתוח תכניות וכלים יישומיים למניעה וצמצום הסיכונים לצד אמצעי אכיפה וענישה
- איגום ושיתוף פעולה בין הגופים והארגונים השונים בפיתוח והעמקת הידע, ההדרכה והערכה של פעילויות להגברת המודעות לשימוש נבון ברשת, כאשר מתאם התכנית הלאומית הינו איגוד האינטרנט הישראלי.
- הקמת מנגנונים של הסדרה עצמית, בו ספקי תוכן, ספקי תשתיות ומפעילי אתרים יאמצו מרצון כללי התנהגות המיועדים לאפשר סביבה עשירה, מגוונת ובטוחה לשימוש על ידי קטינים.



דרכים להשגת היעדים – דרכי פעולה :

- יצירת מנגנון דיווח ופרוטוקול תקשורת בין גורמים מטפלים שונים: משרדי ממשלה, חברה אזרחית, גורמי אכיפה ומוסדות נוספים.
- תיאום בין-משרדי לחלוקת עבודה ומניעת כפילויות: משרד התקשרות, משרד החינוך, המשרד לביטחון פנים, משרד המשפטים, משרד הרווחה, משרד הבריאות משרד האוצר ואחרים
- גיוס ארגונים שונים המטפלים בילדים ובבני נוער: אל"י, המועצה לשלום הילד, ארגון ההורים הארצי ועוד
- הקמת ועדת היגוי ארצית בשיתוף גורמים רלבנטיים לקביעת יעדי פעולה בהתייחס לאוכלוסיות השונות הנוגעות לצעירים ובני נוער
 - מערכת החינוך - מורים והכשרת מורים:
 - מפגשי הסברה במכללות להכשרת מורים לסגלי ההוראה, למתכשרים להוראה, מורים מאמנים
 - שילוב הרצאה בת 3 שעות בכל מתווה של פיתוח מקצועי למורים במרכזי הפסגות, בהכשרת מנהלים
 - חקיקה / הסדרה עצמית
 - הורים – הכשרת מדריכים למתן הרצאות להורים במקומות עבודה ובתי ספר באמצעות מכון אדלר, עמותת אשנ"ב, פרויקט להב"ה וגופים אחרים
- בניית תכנית לאומית המשולבת בתכניות הלימודים של משרד החינוך לכל שכבות הגיל.
 - התכנית תחייב כל תלמיד למפגש הדרכה בין 6 שעות לשימוש נבון ברשת בשיתוף משרד החינוך (המנהל למדע ולטכנולוגיה- מידענות וגלישה בטוחה, שפ"י- כישורי חיים, המזכירות הפדגוגית, המחלקה לזכויות התלמיד)
 - פיתוח יחידות לימוד **חובה לכל שכבות הגיל** בנושא שימוש נבון ברשת
 - **פיתוח יחידת לימוד חובה** לתלמידי י' – יב' בנושא אזרחות דיגיטלית
- שיווק, פרסום ושיתופי פעולה:
 - הפקת מסעי פרסום להעלאת המודעות לסיכונים ולאתגרים בשיתוף גורמים שונים כמו עמותת אל"י, גופים מסחריים, ספקי אינטרנט ועוד...
 - השתלבות בתכנית "עיר ללא אלימות" של המשרד לביטחון פנים – אחד הנושאים יהיה "צמצום אלימות ברשת". (כיום ב-12 רשויות מקומיות ברחבי הארץ: טבריה, עכו, נצרת עלית, חדרה, נתניה, רמלה, לוד, בת ים, מעלה אדומים רהט, אשקלון ואילת)
 - מינוף היום הבינלאומי לאינטרנט בטוח Safer Internet Day (כפי שנעשה בשנים האחרונות בשיתוף משרד החינוך, המשטרה, אשנ"ב, צה"ל, מיקרוסופט, להב"ה (המדיה ועוד)

○ ייזום תחרות ארצית /בינלאומית לבניית סרטונים/ סיסמאות העוסקים בשימוש נבון ברשת זכויות הילד (רצוי להפעיל מגמות תקשורת, גרפיקה הן במכללות והן בבתי הספר התיכוניים, במסגרות בינלאומיות כגון ארועי "יום התקשרת הבינלאומי 17.5 "יום אחד ברשת" OneWebDay , שת"פ עם מט"ח והקרן האיטלקית- קרן פטריצ'יו פאוליטי

○ הפעלת מועצת התלמידים הארצית וגופי החינוך הבלתי פורמאלי: תנועות הנוער, מרכזי להבה, תפוח, החברה למתנסים וכו' בקידום המודעות לשימוש נבון ברשת

○ פיתוח יוזמה לקידום המודעות בשיתוף מנהיגות הורית ארצית

○ בחינת שתופי פעולה עם יוזמות בינלאומיות בארצות ערב שכנות בתחום אזרחות

דיגיטלית והגנה על ילדים ברשת (כדוגמת יוזמת סוזן מוברק)

● כתיבת תכניות לגופים השונים על פי צרכי האוכלוסיות השונות כך שתיווצר שפה לאומית

משותפת בתחום בהלימה לשפה הבינלאומית

● פיתוח סדנאות לקהלי יעד שונים

● הפצת הידע - הכשרת מדריכים

○ חלוקת הארץ ל – 6 מחוזות הפצה

○ הכשרת רכז בכל מחוז בהשתלמות בת 30 שעות

○ יום עיון למובילי ההשתלמויות

○ יום הדרכה לכל רכז לטיפול במחוז

● הקמת מרכז **hotline**

● הרחבת תכני ושירותי אתר "יותר חכמים מהאינטרנט" לקהל יעד 5-7 ולמטפלים

● לפתח אתר הדרכה למבוגרים ובו שיעורים מובנים המסבירים ומכוונים לשימוש נבון

● הקמת מערך הערכה ובקרה

● עבודה מול ספקי האינטרנט וספקי תוכן :

○ הסדרה עצמית (ספקי אינטרנט, ספקי תוכן)

○ ליצור קוד למשחקי מחשב המפותחים בארץ

○ לספק לבתי הספר אינטרנט בטוח (מול מנהל מדע וטכנולוגיה/ אגף התקשוב)

○ חשיפה למנגנוני אבטחה לבחירה (כלים לבקרת הורים, תוכנות סינון והגנה על

המחשב והמשתמש)

○ תיוג אתרים " **מגן דוד ירוק** " על ידי ציבור הגולשים

מדדי הצלחה :

בשנה הראשונה :

- הוקם גוף מארגן ומאגד
- הוכרזו יעדי עבודה, לוחות זמנים וחלוקת עבודה בין הגופים השונים
- הוקם מנגנון דיווח ופניות דרך אמצעי תקשורת שונים (טלפון, מייל, פורומים וכד')
- הוחל בתכנון, גיבוש ופיתוח יחידות לימוד **חובה** לביה"ס היסודי ולחטיבות ביניים
- קיום סקר ארצי לגיבוש כיווני עבודה מול הארגונים השונים החברים בארגון הארצי
- עיבוי האתר לתכנים נוספים והקמת **hotline**
- הרצאות להורים ב – 20% מבתי הספר

בשנה השנייה:

- הפעלת פיילוט בתשע"א להערכת תכנית מערכתית ב-3 ישובים הכוללת את מערכת החינוך ופעילות להורים בשיתוף ארגונים שונים
- הפעלת קו חם – כתובת לפניות הציבור: ילדים, הורים, מורים, מנהלי בית ספר וגורמי רווחה : כתובת מרכזית למתן תשובות והפניות לגורמים המתאימים קיום סקרים / שאלונים הן באופן אקראי והן באופן מתוכנן במהלך שנת עבודה לשכבות אוכלוסיה שונות לצורך בדיקת המודעות לפני ובתום תכנית התערבות בפייילוט. (סקר כזה הועבר במערכת החינוך בשלוש השנים האחרונות לכיתות ה' ח' ו' – י'. כל מנהל בית ספר קיבל את תוצאות הסקר ובעזרת מפקח/ת התקשוב במחוזו פעל בתוך בית ספרו)
- שילוב במיצ"ב
- בדיקת מספר הפונים למרכזי הסיוע והתמיכה הקיימים: סהר, קו לאשנ"ב, על"ם ועוד
- סקר השימוש באתר ובחומריו – 50% משתמשים תוך שנתיים
- הפעלת תכניות הלימודים ב – 50% מבתי הספר

בשנה השלישית:

- הפעלת יחידות הלימוד בכל בתי הספר
- הפעלת ההסדרה

משאבים:

גיוס משאבים:

- מפעל הפיס
- חברות הייטק
- חברות אשראי
- ערוצי תקשורת
- קרנות

משאבים נדרשים:

הפצת חומרים ופעילות ארצית – טבלת עלויות (החישוב הוא ל – 3 שנים)

העלות	הפעילות
₪ 750,000	רכז תכנית בהיקף של משרה מלאה ל – 3 שנים (יש להגדיר תפקידו)
₪ 120,000	הכשרת רכזי מחוז (30 שעות השתלמות X 6 השתלמויות)
₪ 10,000	קיום ימי עיון (ל 3 שנים) – יום עיון למובילי ההשתלמויות, יום עיון ארצי לפרסום התכנית
₪ 1,395,000	3 ימי הדרכה לכל מחוז (בעלות של 25,000 ₪ ליום הדרכה)
₪ 1,350,000	רכז לכל מחוז בהיקף של 3 ימי עבודה בשבוע
₪ 1,875,000	25 מדריכים (אחד ל – 100 בתי ספר, ביום הדרכה אחד שעלותו 25,000 ₪)
₪ 200,000	צוות לפיתוח חומרים
900,000	יצירת קואליציה של ארגונים, הקמת ותפעול קו חם ומנגנון דיווחים
150,000	הפעלת מנגנוני הסדרה עצמית של ספקי תוכן וספקי שירותי אינטרנט
₪ 400,000	שדרוג אתר "יותר חכמים מהאינטרנט"
₪ 3,850,000	מסע פרסום באמצעי מדיה שונים והן מודפסים
₪ 11,000,000 ש"ח	סה"כ משוער לשלוש שנים

לוח זמנים

פברואר – מרץ 2010:

- פרסום מכרז רכז לתכנית
- גיוס ארגונים ומוסדות לצוות ההיגוי הארצי
- קביעת פרוטוקלי תקשורת מול ארגונים לטיפול בפניות לתמיכה\עזרה:
 - צוותי התערבות ארגונית\חינוכית
 - גורמי רווחה ועזרה לפרט לאירועי מצוקה אישית
 - גורמי אכיפה ומשטרה לאירועי עבירה על החוק
 - ספקי אינטרנט ואתרי תוכן להסרת תוכן פוגעני או טיפול בשימוש לא ראוי'abuse
 - הפניה לקבלת הדרכות, קיום סדנאות וחוגי בית

מרץ- יולי 2010:

- הקמת צוות היגוי לתכנית הלאומית 2010
- כתיבת חזון משותף
- חלוקת יעדים והגדרת תוצרים בין חברי הועדה
- הקמת צוות ייעודי לתכנון ופיתוח תכנית פיילוט ל-3 ישובים (כולל מדדי הערכה ומדדי הצלחה)
- פיתוח יחידות לימוד לגילאי בית הספר היסודי וחטיבות הביניים
- כתיבת תכנית להורים ומדריכים

אוגוסט 2010 : הכשרת מדריכים

- להעברת מערכי שיעור (6 ש') לילדים ובני נוער
- להדרכות הורים
- לסדנאות חדרי מורים
- לנותני שירותים כגון hotline
- אחרים ☺

ספטמבר 2010 - מרץ 2011

- הפעלת פיילוט ב- 3 יישובים – תכנית מערכתית (יישוב אחד בשפה הערבית)
- הפעלת תהליך הערכה
- הסקת מסקנות

אפריל 2011 – יולי 2011

- עריכת סקר ארצי לתיאום צרכים
- ניתוח הסקר והסקת מסקנות

יולי 2011 – ספטמבר 2012

- הפעלת יחידות הלימוד בכל בתי הספר בכל שכבות הגיל
- **** במקביל לעשייה המפורטת לעיל ובהמשך, יתקיימו מהלכים נוספים שאינם ניתנים לפירוט כרגע שכן הם תלויים בשותפים האחרים וביעדים שייקחו על עצמם.

<http://www.nmc.org/pdf/2009-Horizon-Report-biz.pdf>

דו"ח Horizon 2009 שואף לזהות ולתאר טכנולוגיות מתפתחות המשפיעות השפעה גדולה על חינוך ותעשיות אחרות ברחבי העולם. מוצרים הראשי של הפרויקט הם דוחות אופק, להלן תבנית ספציפית לתאר שש טכנולוגיות או פרקטיקות שישפיעו על עסקים במשך חמש שנים. כל נושא נפתח עם סקירה המתאר את הטכנולוגיה בהישג יד, ואחריו דיון על היישומים הרלבנטיים עבור עסקים קטנים עד בינוניים. דוגמאות כיצד הטכנולוגיה משתמשת מועסקים, או איך זה יכול להיות מוחל על המסחר, להדגים את הפוטנציאל הטמון בהם.

הדו"ח מזהה 5 מגמות עיקריות המשפיעות על הכלכלה והתעשייה:

1. עבודה בשעות גמישות ומחוץ לבנייני המשרדים – בכל עת ובכל מקום. הגלובליזציה מאפשרת ודורשת מן הארגונים השונים גמישות ונגישות. מחשב וחיבור לאינטרנט מעודדים את אפשרויות הבחירה הן של עובדים והן של מעסיקים.
2. הצרכנים מצפים כי תוכן שבו הם מעוניינים יהיה זמין במגוון צורות שונות רכישות המתבצעות באמצעות האינטרנט אינן מסתכמות ברכישת הפריט עצמו בלבד, אלא מאפשרות לקונה להיות חבר בקהילה רחבה המתאפשרת באינטרנט, בטלפונים סלולאריים בטלוויזיה ובאמצעי פרסום אחרים. משווקים צריכים להיות מוכנים ליצירת אתרי תוכן בהם מעוניינים הקונים
3. משחקים ברשת הינם תופעה מתרחבת בעולם. סקר שנערך בארה"ב בשנת 2008 בקרב גילאי 12 – 17 מצא כי ניסיונם של אלה במשחקי רשת רב ומגוון. המשחקים כללו אפשרויות לאינטראקציות חברתיות ומעורבות אזרחית. ההבנה של ניסיונם זה קריטית בעיצוב ובניית סביבות עבודה עתידיות בהן ירגישו מועצמים ומצטיינים
4. הגלובליזציה משטחת את העולם ומשפיעה על הדרך בה אנו עובדים מתקשרים ומשתפים פעולה עם בני משפחה, עמיתים לעבודה ולקוחות. האמצעים הטכנולוגיים, כמו ענן תקשורת, מאפשרים נגישות מיידית לכל אחד ולכל דבר בכל מקום ובכל זמן.
5. הטכנולוגיה היא אמצעי להעצמת עובדים, לתקשורת חברתית ועסקית וליכולת להימצא בכל מקום בו – זמנית. בהדרגה משתנות העמדות. ארגונים שפעם חסמו תקשורת טכנולוגיות כגון, YouTube, facebook, Twitter, שירותי מסרים מידיים מתחילים להעריך את התפקיד של שירותים כאלה לשמור על תפוקת העובדים. כלים טכנולוגיים אלה נותנים לעובדים את

היכולת למצוא תשובות, לעשות מחקר, להתייעץ עם עמיתיהם, ולשמור בצד זה של המגמות הנוכחיות

הנחות אילו מציבות בפנינו אתגרים. תלמידינו אינם מתחנכים ברוח של חדשנות ויצירתיות. מצופה מהם להיות פותרים בעיות, להתמודד עם אתגרים באופן אקטיבי ולחשוב באופן יצירתי. כישורים אלה אינם נלמדים בבתי הספר כיום ויש לפתחם ולשלבם בתכניות הלימודים. יש צורך גובר בהוראת כישורים חדשים, ביניהם אוריינות המידע, אוריינות חזותית ואוריינות טכנולוגית. אנחנו חיים במדיה בעולם של מדיה עשירה. צעירים, במיוחד, מוקפים בגירויים במגוון פורמטים. קימת הנחה מוטעית כי צעירים יודעים לפרש ולהתנהג באופן טבעי עם המדיה. יש להפגישם עם מיומנויות רלבנטיות וחיוניות, כולל כלים להתמודדות עם האתגרים שמציבה הטכנולוגיה.

טכנולוגיה לעתים קרובות מטשטשת את הגבולות בין הבעלים, המפיק, ואת התוכן של הצרכן, גרימת שינוי השולט התוכן. זה נכון במיוחד במוזיקה, קולנוע, ותעשיות פרסום. דיני הקניין הרחני

להלן סקירה על התמודדות מדינות בעולם עם הבטיחות באינטרנט

מהנעשה בבריטניה, אירלנד סקוטלנד

<http://publications.dcsf.gov.uk/default.aspx?PageFunction=productdetails&PageMode=publications&ProductId=DCSF-01100-2009>

44 מיליון בריטים מחוברים לאינטרנט 99% מהם בגילאי 8 – 17 76% אומרים כי משמעות החיבור לאינטרנט בשבילם היא כי חבריהם נמצאים שם מתי שהם רוצים אותם 18% נתקלו בפעילות עוינת באינטרנט ל – 67% מההורים יש כללי התנהגות לילדיהם בעת השימוש באינטרנט 33% מהילדים המשתמשים באינטרנט אומרים כי להוריהם אין מושג מה הם עושים שם ורק חצי מהילדים שנתקלו בתוכן לא ראוי או נפגעו מהאינטרנט מדווחים על כך.

המועצה לשלום הילד בבריטניה The UK Council for Child Internet Safety הושקה על ידי ראש הממשלה ב-29 בספטמבר 2008 והיא מאגדת מעל 140 ארגונים ואנשים פרטיים כמו ארגוני צדקה, קבוצות הורות, מומחים אקדמיים, חברות, משרדי ממשלה ורשויות (כולל ממשלות סקוטלנד, ויילס וצפון אירלנד). המועצה שמה לנגד עיניה את נושא בטיחותם של הילדים ברשת האינטרנט. המועצה מתכננת לשמור על הילדים באינטרנט בטוח באמצעות אכיפת החוק, מחויבות להורים ובנוסף לערוך מעקב ובקרה אחרי יישום התכניות.

הרציונאל מאחורי הקמת המועצה מדגיש כי האינטרנט הינו חלק משמעותי ודומיננטי בחיי הבריטים ותלותנו בו תלך ותגבר. הצעירים אינם יכולים לראות את חייהם ללא שימושי האינטרנט. 75% אומרים כי אינם רואים עצמם מסתדרים ללא התועלת שמביא להם האינטרנט הן בחיי החברה שלהם ובהשתייכותם לקהילה והן באפשרויות המידע העומד לרשותם. יחד עם זאת 18% מהצעירים המשתמשים באינטרנט נתקלו בתוכן ו/או בהתנהגות לא ראויים בעת גלישתם באינטרנט. כך, אם

הצעירים של היום עומדים להיות האזרחים המקוונים של העתיד עליהם לדעת להתמודד עם האתגרים שמציבה בפניהם הרשת. המבוגרים של היום לומדים איך לעזור לצעירים בהתמודדותם זו. מרבית התמיכה ניתנת בבתי הספר אך 33% מעידים כי להוריהם אין מושג מה הם עושים באינטרנט. העובדה היא כי צעירים ובני נוער מובילים את השימוש בטכנולוגיות החדשות אך לחלקם אין את הידע המספיק כיצד לשמור על עצמם בנבכי הרשת.

המועצה רואה צורך לקשר בין הארגונים והמוסדות המקומיים, הלאומיים והבינלאומיים כדי לעזור לילדים לשמור על בטיחותם בעת השימוש ברשת האינטרנט. רק בעבודה משותפת ניתן לעקוב אחר השינויים הטכנולוגיים שצופן העתיד ועל הדרכים הנחוצות כדי לשמור על בטיחותם של הילדים. ראייה כוללת של הצורך בבטיחותם של הצעירים ובני הנוער בעולם הדיגיטאלי הינה נחלתם של ארגונים אירופיים כמו Eu Safer Internet Program ו- eNACSO (the European NGO Alliance for Child Internet Safety).

אסטרטגיות פעולה לצעירים ובני נוער:

- השקה של קוד דיגיטלי, Digital Code, אשר יהווה בסיס למסע פרסום להעלאת המודעות הציבורית לנושא.
- ללמד על האתגרים בסביבה המקוונת ואיך להישאר בטוחים: הסיכונים האלה אינם רק לדעת מה הילד עלול למצוא ברשת, אלא גם כיצד אחרים שפוגשים באינטרנט עלולים להתנהג
- להבהיר מה הכללים באתרים ובשירותים בהם משתמשים בני הנוער ומה עושים כאשר רואים תוכן שלא צריך להיות שם
- לתת לצעירים ולהורים כלים ואפשרויות למי ומתי לפנות אם נתקלים בתוכן לא ראוי
- לעזור לך להשתמש באינטרנט עכשיו וגם בעתיד, כדי ללמוד, לתקשר וליהנות.

להורים ולמטפלים:

- לספק אפשרויות בקרה באיכות גבוהה כך שניתן יהיה להשתמש באינטרנט ללא חשיפה לתוכן קלוקל ובלתי הולם
- כלים למעקב אחר התנהגות הילדים באינטרנט
- הבקרות יהיו קלות להתקנה ולשימוש
- לספק מידע ועצות שיעזרו להורים ומחנכים לדבר בביטחון עם הילדים על הסיכונים
- עזרה לכל מי שעובד עם הילדים לתמוך בהם כאשר אין מבוגרים בסביבה
- להבהיר להורים ולמטפלים כי ישנם ארגונים ומוסדות בהם התוכן וההתנהגויות באתרי האינטרנט מקובלים, הולמות לגיל המשתמש, כיצד ובפני מי ניתן להתלונן ומה סוג התגובה הצפויה

- לתת להורים את הידע והמיומנויות לבחון את התוכן באינטרנט בגמישות ובראיה פרספקטיבית כך שיוכלו להנחות גם את ילדיהם. כמו בעולם האמיתי, אנחנו לא יסלים להעלים את כל הסיכונים אבל ביחד אנחנו יכולים לעזור לילדים לשחק וללמוד בבטחה

מה עשתה המועצה עד כה?

מאז השקתה של המועצה נעשו דברים רבים, כדי לשפר את בטיחות הילד באינטרנט. להלן כמה מן ההישגים והעשיות:

בבתי הספר:

- באוקטובר 2008 פורסם בוויילס מדריך לבתי הספר המפרט את השימו הנבון ברשת האינטרנט בבתי הספר
- הממשלה הסקוטית השיקה את GLOW רשת פנימית לכל בתי הספר המעניקה לבתי הספר רשת פנימית לשימוש בטוח ונבון. עד אפריל 2009 משמשים ברשת זו כ- 420 אלף תלמידים
- תכנית הלימודים בבתי הספר היסודיים באנגליה, ווילס וצפון אירלנד מכילה פרקים המלמדים שימוש נבון ברשת
- מפקחי בתי הספר מעריכים את יעילות ההוראה של שימוש נבון ברשת
- נבנה אתר שנשלח לכל מורי בתי הספר היסודיים המהווה מקור מידע והנחיה למורים בנושא (www.childnet.com/kid)
- מורים חדשים נשאלים בסקר שנתי לגבי השימוש הנבון ברשת וזאת על מנת לבדוק כיצד משתפר הידע שלהם
- נושא השימוש הנבון משולב בהכשרת מורים חדשים

עזרה ישירה לילדים:

- בשנת 2006 הושק אתר לשימוש הילדים www.thinkuknow.co.uk – מעל 4 מליון ילדים השתמשו בו. בין השנים 2008 – 2009 הודרכו ואומנו כ- 3500 תעשיינים ואקדמאים כדי להנחות ילדים ביום הלאומי לאינטרנט בטוח
- באפריל 2009 פורסם עלון מידע להורים וצעירים בנושא רשתות חברתיות
- התנהל שבוע "אנטי בריונות" ברשת
- בדצמבר 2009 ראש הממשלה השיק קמפיין שנושא - "Click Clever Click Safe" campaign התכנית תפרט כיצד הממשלה, גופי צדקה ותעשייה יעבדו יחדיו כדי להבטיח את בטיחות השימוש של בני הנער באינטרנט וליישם את המלצותיה של פרופסורטניה ביירון בדו"ח "Safer Children in a Digital World". בפעם הראשונה חברות אינטרנט, ארגוני צדקה וממשלה יפעלו באופן עצמאי באמצעות הסטנדרטים החדשים של UKCCIS כדי לשמור על ילדים צעירים והורים. נכתב קוד דיגיטאלי חדש בשם "the Green Cross Code" Zip it, Block it, Flag it" קוד אשר אומץ על ידי קמעונאים, אתרי הרשתות החברתיות,

בתי ספר וארגוני צדקה ומוצגת ובמידת הצורך הורים יוכלו לקבל באתר Child Exploitation Protection centre (CEOP) and Online עצות ותשובות לשאלות שיבטיחו את בטיחות הגלישה של ילדיהם
מספטמבר 2011 הנושא של בטיחות באינטרנט יהיה חלק מתוכנית הלימודים חובה מגיל 5 .
פרופ' טניה ביירון תבחן את ההתקדמות של המועצה.

להורים:

- אתר ממשלתי המהווה מקור מידע למבוגרים כיצד להתנהל באופן נכון ברשת
- עלון הסברה חולק ללמעלה ממיליון הורים
- המשרד לתרבות וספורט בחן וסקר משחקי וידיאו והחליט כי Pan-European Game Information יהיו השיטה לסימון משחקי וידיאו
- חברת הטלפונים הסלולארית בחנה מחדש את קוד השימוש בתכנים

בעתיד מתכנת המועצה להדק קשרים עם ארגונים אירופיים העוסקים בבטיחות השימוש באינטרנט לבני נוער, לעדכן את קווי היסוד, האתרים והעלונים כך שיתאימו לפיתוחים החדשים ברשת, בעיקר בכל הקשור לכלים המאפשרים תקשורת בין הצעירים: רשתות חברתיות, מסרים מיידיים וחדרי צ'טים. בנוסף תעודד המועצה שימוש בכלים המאפשרים בקרה כך שתמנע צפייה ו/או שימוש בתכנים בלתי הולמים. כמו כן, בתיאום עם יצרנים ומפתחים משחקי רשת, יתווספו הנחיות שימוש נכון. המועצה תבטיח כי הנושא ישולב בכל תכניות הלימודים החל מגיל 5 ובנוסף יועשרו האתרים הקיימים ויוקמו נוספים לטובת המחנכים, ההורים והעובדים הסוציאליים ובהם מידע וחומרים הקשורים בהתנהגות נכונה ונבונה בתכנים ברשת.

על מנת לעקוב ולבדוק את הטמעת התכניות השונות יערכו סקרים אשר תוצאותיהם יפורסמו ברבים. תיבדק כמות הילדים הנחשפים לתכנים לא ראויים ברשת, תיבדק כמות החברות המסחריות המשתמשות בקווי היסוד של המועצה וכן ייבדק שימוש ההורים בכלים הניתנים להם. בבתי הספר, יבדקו המורים המלמדים את תכנית הלימודים בנושא, יבדקו תקנונים בבתי הספר וישאלו הורים לתלמידים לגבי רמת הידע שלהם בנושא שימוש נכון ברשת.

מהנעשה באוסטרליה – ACMA (Australian Communications and Media Authority)

ועדה סטטורית זו מגובה על ידי ממשלת אוסטרליה ופועלת עבור האינטרס הציבורי של אזרחי המדינה מול חברות התקשורת והמדיה. הוכרזו מספר תחומי תוצאה ובעקבותיהן תחומי פעולה:
1. פעולות לתמיכה בממשלה בבואה להבטיח פעילות בטוחה ברשת. בכך נכלל דו"ח שנתי בנושא התפתחות פילטרים ברשת, פיתוחים שנעשו בחינוך ומעקב אחר יוזמות מחקריות בתחום. בנוסף עורכת הועדה סקירה של תכניות לילדים המשודרות בטלביזיה. הסקירה מתמקדת בסטנדרטים עבור תכניות העלולות להזיק לילדים.

2. הענות לצרכי הקהילה ולאינטרסים לאומיים על ידי תכנון והסדרה של שירותי תקשורת במגמה ליצור מחויבות של התעשייה לשירותי VoIP.
3. הבטחת השימוש היעיל והנכון במשאבים הציבוריים – לשם כך מסופקים קריטריונים ברורים לחלוקת המשאבים בהתחשב בטכנולוגיות המשתנות ובאזורים ברחבי המדינה.
4. הבטחת מהימנות ואמינות הועדה כגוף מקצועי, מעודכן וגמיש בהחלטותיו העובד תחת נהלי אבטחת מידע.

הוועדה מקפידה בעבודתה על תהליכי מחקר ודיווח על מנת להבטיח את מילוי תפקידה תחת הסמכויות שהוענקו לה. הועדה מייעצת לעסקים ולארגונים בקבלת החלטות מושכלת, תומכת ביעדים עסקיים של ארגונים על ידי מתן שירותי ידע, אסטרטגיות חברתיות, תעשייתיות טכניות וכלכליות, פיתוח רגולציות כשכל זה מגובה בדו"ח שנתי.

המחקר שנערך בוועדה בוחן מגוון נושאים הקשורים בתקשורת ובשירותי מדיה. נבדקים פרויקטים ספציפיים בהיבטים שונים של שאלות רגולטוריות. הכוללים:

- שימוש קהל הצרכנים בעמדות שירות
- מגמות השוק והתפתחויות מודלים של אספקת השירות;
- ההתפתחויות הטכנולוגיה
- ניתוח כלכלי וסקירות רגולטוריים.

תחומים חדשים של הועדה בשנת 2009 כוללים:

- הכלכלה הדיגיטלית - בחינה של פרויקטים ספציפיים על מנת לבחון את המחסומים המאפשרים השתתפות בכלכלה דיגיטלית, ניהול זהויות שמירה על פרטיות וגישות לאוריינות דיגיטלית;
- בדיקה נוספת של השפעת הטכנולוגיה בדגש על טלפונים ניידים, שינוי ספקי תוכן ושירות מודלים עסקיים
- מחקר על קהילת האינטרנט ושירותי רשת חברתית לשימוש על ידי ילדים, מחקר אשר נועד לתמוך ביוזמות הממשלה האוסטרלית cybersafety;
- מחקר נוסף על תמחור והקצאת מודלים לתמוך ברפורמה
- ממשיכים לעבוד על התקשורת ועל התפתחויות של שימושי הטכנולוגיה כדי לתמוך בצרכים מיוחדים של קהילות ילדים וילדים מיוחדים.

הועדה רואה מחויבות גדולה לייצג את כל בעלי העניין בתעשיית התקשורת מכל המגזרים תוך שימת דגש על צרכי משתמשי הקצה ומשרדי הממשלה וכל זאת באמצעות:

1. התפתחות רגולטורית - ולאמץ פיתוח ואימוץ גישות רגולטוריות, מבוססות ראיות והתייעצות עם הקהילה.
2. חקיקה במסגרות משפטיות וכלכליות.

3. תכנון - אימוץ אסטרטגיה המאפשרת הקצאות מחדש שוטף ופעילות שוטפת כדי למקסם תועלת כלכלית וחברתית.
4. מדיניות רישוי - יצירת מגוון של 'מוצרים', מתאימים לדרישות השוק ולציפיות, ולספק ודאות רגולטורית.
5. הקצאה ומתן הרשאות
6. מסים והיטלים - הגדרת מסים והיטלים העומדים בקנה אחד עם מטרות החקיקה, לרבות תשלומי המשתמשים ושימוש יעיל במשאבים, בכפוף לשיקולימדיניות
7. תאימות - וליישם פיתוח ויישום סדרה של אסטרטגיות באופן עקבי להשגת יעילות עסקית
8. אכיפה של זמן ואסטרטגיות פעולה להשיג תוצאות
9. יידוע הקהילה - לאפשר אספקת מידע לציבור אודות תקשורת, מוצרים ושירותים הגנה, זכויות וחובות.
01. ניהול תכנית – שיווק יעיל של תוכניות ACMA באמצעות מיקור חוץ.
11. ייעוץ לממשלה - לספק ייעוץ מעודכן ומבוסס עובדות על מגמות ההתפתחות הטכנולוגיות ורגולציות עתידיות.
21. אוסף פדיון - להבטיח בזמן תהליכי איסוף של הכנסות כדי לעמוד בדרישות החקיקה.
31. ניהול בעלי העניין – להבין ולשמור על הצרכים של בעלי העניין והשאיפות דרך התייעצות בעלי העניין ועל ההתחייבות המתמשכת.

דוגמאות אלה ואחרות מצביעות על מגמות עשייה משותפות בין המדינות בעולם ובהן, הקמת גוף אחד בתמיכה ממשלתית שתפקידו לדאוג למשתמשי האינטרנט בכל אמצעי טכנולוגי אפשרי באמצעות רגולציות וחקיקה, הרחבת המידע והידע, מתן כלים לאבטחת המידע והשימוש תוך שימת דגש על אוכלוסיית הצעירים ובני הנוער ושמירה על בטיחותם בעת השימוש ברשת.

"מניפסט דיגיטלי - סדר יום לשינוי"

http://www.enacso.eu/images/stories/Documents/manifesto/enacso%20digital%20manifesto_final.pdf

"מניפסט דיגיטלי - סדר יום לשינוי" כך מציעה עמותת הברית האירופאית למען בטיחות הילדים באינטרנט - eNACSO עמותה זו המורכבת מ 15 מדינות באירופה כמו, בלגיה וצרפת, אוסטריה והולנד, גרמניה, אירלנד אסטוניה פולין ואחרות מקדשת להפוך את האינטרנט ואת הטכנולוגיות הקשורות בו למקום בטוח יותר עבור ילדים ואנשים צעירים.

eNACSO תומך ומקדם פעילויות ברמה לאומית וברמה בינלאומית בנושא בהתבסס על ועידת האו"ם בשנת 1989 שעסקה בזכויות הילדים ועל האמנה של בטיחות הילדים, זנות ופורנוגרפיה בילדים. גילוי הדעת של eNACSO כיצד ליצור סביבה בטוחה יותר באינטרנט עבור ילדים ובני הנוער מוצג לממשלות, לתעשייה ולבעלי עניין אחרים. לממשלה אחריות לדאוג לביטחונם של ילדים צעירים

באשר הם. הפיכת האינטרנט וטכנולוגיות הקשורות בו בטוחים יותר לשימוש עבור ילדים ואנשים צעירים יכולה להתקיים רק כאשר האחריות היא משותפת לילדים עצמם, להורים, למורים למחוקקים ואוכפי החוק ולחברות הייטק- לכולם יחד ולכל אחד לחוד, ישנה אחריות לשמור על בטיחותם של האנשים הצעירים משתמשי האינטרנט וכלי. יוזמות להעלאת המודעות ופתרונות טכניים הינם כלי מפתח להתמודדות עם תכני האינטרנט הלא ראויים. לארגונים בינלאומיים יש תפקיד מפתח בפיתוח מנהיגות תומכת, בעידוד וקידום פיתוח של פתרונות יעילים יותר כדי לעזור למדינות מתחילות להתמודד עם האתגרים של בטיחות הילדים באינטרנט.

המלצות הארגון כוללות:

- מתן עדיפות לחוקים ולנהלים העוסקים בפרסום תכנים ותמונות לא ראויים ברשת
- גילוי, איתור וחשיפה כמו גם חילוץ והצלה של הילדים והצעירים המופיעים באתרי התוכן
- מציאת דרכים מהירות להסרת תמונות התעללות בילדים או חסימת גישה אליהם
- העמקה והרחבה של תמיכה מקצועית בילדים, בהוריהם ובבתי הספר
- הגנה על פרטיותם של ילדים בפרסום העלולים לנצל את תמימותם
- פיתוח שירותי איתור על ידי חברות טכנולוגיות וחברות סלולאריות
- אתרי רשתות חברתיות המכילים תוכן נתעב, צריכים למלא תפקיד בפיקוח על תוכן זה, במיוחד על סרטים ותמונות
- "אחריות חוקית" – אחריות חוקית תחול על חברה רק אם לחברה יש ידע בפועל על פריט בלתי חוקי המוצג באתריה ושכשלה בהסרתו. יש לאפשר פרסום תלונה ציבורית של אותה חברה בארגון המתאים
- פיתוח רגולציה עצמית כדי לשמור על אמון הציבור כך שרגולציה עצמית תהווה מנגנון עבור ביצוע מדיניות לשיפור בטיחות הילד באינטרנט

תפקידן של ממשלות וסוכנויות בינלאומיות הוא קריטי בפעולה למען ילדים צעירים, להן יש את האחריות והן חייבות לפעול בשיתופי פעולה עם אחרים. בהיות האינטרנט מדיום גלובלי, מוטלת על מוסדות בינלאומיים האחריות להוביל ולעודד פעולות ברמה לאומית ובינלאומית. EU7 הייתה חלוצה בתחום זה. יום אינטרנט בטוח" שנתי, מתואם על ידי INSAFE, הפך להיות יום בינלאומי המתקיים בארצות רבות בעולם ומתמקד בחינוך ובמודעות לתכנים והתנהגויות בלתי ראויים המצויים ברשת. היוזמה החדשה, ITU8, עוזרת למדינות בהן רק מתחילים להתמודד עם האתגרים של בטיחות הילדים באינטרנט.

ילדים ואנשים צעירים בהשתמשם ברשת חשופים למידע ותכנים רלבנטיים אך גם להתנהגויות ותכנים לא ראויים. הם יכולים ליצור תקשורת ולבנות עולם חברתי עם בני גילם אך נחשפים גם לקשרים עם אנשים לא מתאימים להם. הרשת עלולה להוביל להתמכרות ולחשיפה לפרסומים של חברות שונות שאינם הולמים את שכבת הגיל הצופה בהם.

המלצות:

1. הצורך במדיניות מקיפה: הפקת תכניות חינוך למודעות, מציאת דרכים להורים ולמורים להבין את הטכנולוגיות החדשות כך שיוכלו לספק עזרה, ייעוץ ותמיכה, חברות יי טק יפתחו ויקדמו משאבים חינוכיים לשימוש על בסיס הלקוחות שלהם בשוקים כמו גם בפיתוח פתרונות טכנולוגיים – כל אלה על מנת לתרום לבטיחות הילדים
2. המנהיגות הבינלאומית: האופי הגלובלי של האינטרנט מחייב אחריות מיוחדת שלמוסדות בינלאומיים שובילו ויעודדו פעולה ברמה הלאומית והבינלאומית. יוזמות כגון ה-ITU Child Online Protection הן דוגמה לפעילות המקדמת את בטיחות השימוש ברשת
3. חקיקה ואכיפה
4. הקמת אתר מבוסס סטנדרטים מוסכמים של INHOPE (www.inhope.org) דיווח בו יצינו מקומות ברשת המכילים תכנים בלתי ראויים וחיוב בעלי האתרים להסירם
5. בתעשיות ההייטק יש צורך למצוא דרכים שימנעו ניצול לרעה של תוכנות הצפנה, וטכנולוגיות אחרות שימשו לאיתור תכנים בלתי ראויים.
6. ממשלות צריכות לספק יותר משאבים כדי לסייע באכיפת החוק
7. הגופים האחראים על ההסמכה של המשטרה, בריאות, עובדים סוציאליים, עובדי נוער, מורים, ועובדי מאסר על תנאי, צריכים להבטיח הכנה ראויה בתכניות ההכשרה ותוכניות ההתפתחות המקצועית שלהם כך שיתנו את הדעת על החשיבות והמסוגלות להכיר גילויים של התעללות מקוונת ואת סוגי ההתעללות ברשת בהם עוסקים העבריינים.
8. הממשלות ידאגו לפיתוח תכניות רלבנטיות כולל תכניות הערכה ובקרה לנפגעי התכנים הלא ראויים
9. רגולציה עצמית ותמיכה בארגונים לא ממשלתיים בקבלת תהליכי מדיניות
01. הסרת מחסומים משפטיים
11. מענה לאתגרים עתידיים, כמו לדוגמה שירותי האינטרנט הסלולארי – פרסום של חברות רק בתנאי שהתוכן מתאים לכל האוכלוסיות העושות שימוש בטכנולוגיה זו, כולל ילדים כמובן

21. אתרים של רשתות חברתיות צריכים סטנדרטים ברורים ושקופים כדי להבטיח את בטיחות הילדים באינטרנט, כולל נהלים ודיווח על שימוש לרעה לסוכנות המתאימה. יש צורך במנגנונים המאפשרים לאתרים אלה לסקור את תוכן האתר באופן יזום, במיוחד תמונות וסרטי וידאו. יש צורך להבטיח שהם בודקים את כל התוכן ומקבלים דיווח בתוך פרק זמן מוגדר וברור.

תקציבים – דוגמאות מהעולם

יש לציין כי ממשלות בעולם משקיעות מיליונים רבים של דולרים בפיתוח תכניות המבטיחות את השימוש הנכון ברשת וההופכות את דור העתיד, הילדים ובני הנוער, לאזרחים דיגיטאליים היודעים להגן על עצמם מפני התנהגויות ותכנים בלתי רצויים.

לדוגמא, ממשלת אוסטרליה אשרה תקציב של \$126 מיליון דולר אוסטרלי כבר ב- 2008

<http://www.theaustralian.com.au/australian-it/budget-tackles-online-safety/story-e6frgamf-1111116336402>

האיחוד האירופי: השקיע 55 מיליון יורו ביוזמות בין השנים 2009-2013 לקידום שימוש בטוח יותר באינטרנט ובטכנולוגיה (כולל הדרכת מורים והורים)

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/prog_2009_2013/decision_en.pdf

נספח 2 - מן הנעשה בארץ:

1. אתרים העוסקים בגלישה בטוחה ושימוש נכון ברשת:

א. אתר האיגוד "יותר חכמים מהרשת" - <http://www.safe.org.il> . האתר מספק מידע ותמיכה לילדים, בני נוער והורים. האתר נותן מענה בהיבטים של: כיצד ליהנות וכיצד להישאר בשליטה. מדור ההורים קיים בשלוש שפות: עברית, ערבית ורוסית. באתר הוקם **HOTLINE** למענה "מטרידים אותך באינטרנט?" הכולל מענה טלפוני, הפנייה לפורומים לתמיכה, קישור לדיווח למטרה ולספקי אינטרנט להגשת תלונה.

ב. קישור לקו החם "מטרידים אותך ברשת" של איגוד האינטרנט הישראלי

<http://safe.org.il/content/view/84/2>

ג. פורטל השירותים והמידע הממשלתי –

<http://www.gov.il/FirstGov/SafeSurfing>

ד. אתרי משרד החינוך באתר מידע ופעילויות בתחומים: מידענות, וריכוז משאבים להפעלת תכניות מגוונות לקהלי יעד: ילדים, נוער, מורים והורים בשפות: עברית וערבית והתייחסות למגזר הממלכתי וממלכתי-דתי:

http://cms.education.gov.il/educationcms/units/mazkirut_pedagogit/meidaanut

משרד החינוך- מידענות ואתיקה – ריכוז חומרים 2010 קישור ישירות לטבלה

משרד החינוך, שפ"י Net- ריכוז מחקרים, מאמרים, ידע תיאורטי ויישומי

<http://cms.education.gov.il/educationcms/units/shefi/kishureichaim/media/yeda.htm>

וגם, כישורים וקשורים לחיים (קישור ישיר)

ה. אתר עמותת אשנ"ב - אנשים למען שימוש נכון ברשת –

<http://www.eshnav.org.il>

ו. אתר משרד הבריאות לגלישה בריאה –

<http://www.health.gov.il/pages/default.asp?PageId=4187&catId=128&maincat=1>

ז. אתר חברת מיקרוסופט ליום הלאומי לאינטרנט בטוח

<http://www.microsoft.com/israel/safeinternet>

ח. אתר מנהל חברה ונוער במשרד החינוך אתיקה ואינטרנט

<http://noar.education.gov.il/nethics>

ט. אתר רשת אמי"ת – אינטרנט כהלכה

http://www.amit.org.il/internet_kahalacha

י. "חכמים ברשת" באתר גלים –

<http://www.galim.org.il/peoples/safety>

פעילויות משרד החינוך:

- יא. קיום סקר דיגיטאלי בנושא שימושי ילדים ונוער באינטרנט. הסקר מעבר לילדים בכיתות ה', ח' ו- י'. תוצאותיו מועברות לכל מנהל בית ספר לצורך קיום תכניות מניעה בשיתוף צוות מדריכי תקשוב ומידענות במחוזות השונים
 - יב. עידוד לקיום שבוע/חודש פעילויות בבתי הספר בצמוד ליום הבינלאומי לאינטרנט בטוח. במסגרת זו נחשפים תלמידים והורים בבתי הספר להרצאות ופעילויות בנושאים שונים הקשורים בשימוש נכון ברשת. הפעילויות נעשות בשיתוף גופים וארגונים רבים: איגוד האינטרנט, עמותת אשנ"ב, משטרת ישראל, מכון אדלר, מיקרוסופט, צה"ל ועוד
 - יג. קיום הרצאת עוגן למורים "מחנכים לגלישה נבונה" בכל השתלמות המתקיימת במרכזי הפסג"ה ברחבי הארץ.
2. פעילות משטרת ישראל באמצעות היחידה לפשעי מחשב ואגף קהילה ומשמר אזרחי. אנשי האגף משתתפים בפעילויות היום הלאומי לאינטרנט בטוח ונותנים הרצאות לתלמידים והורים בנושאים הקשורים בחוק ובפן הפלילי ברשת
 3. פעילות איגוד האינטרנט הישראלי בשיתוף תכנית המשרד לבטחון פנים "עיר ללא אלימות". האיגוד יזם ומקיים פיילוט עם 2 ערים במסגרת זו: נתניה ואילת. ובמסגרת תכנית זו יתקיים בערים אלה חודש מודעות לאלימות ברשת.
4. מסעי פרסום:
 - א. קמפיין ציבורי במדיה ביזמת איגוד האינטרנט ובזק "יותר חכמים מהאינטרנט" בעברית ובערבית
 - ב. גלי צה"ל וערוצי הטלוויזיה המסחריים מקדישות זמן אויר בסמוך ליום הבינלאומי לאינטרנט בטוח לראיונות ושידורי פרסום לקידום המודעות

ג. פרסום עלוני הסברה להורים

5. חברות תוכנה מפתחות תוכנות אבטחה

6. ספקיות האינטרנט המציעות אמצעי אבטחה למשתמשים – כל החברות בהתקשרות חייבות לציין את אפשרויות הסינון ובקרת הורים

7. איגוד האינטרנט הישראלי מקיים שיתוף פעולה עם מכללות להכשרת מורים. במסגרת שיתופי הפעולה הללו מתקיימים שיעורים מול המתכשרים להוראה (סגל מורי-מורים, רכזי תקשוב ופרחי הוראה) עם סמינר הקיבוצים, מכללת לוינסקי ומכללת גורדון. בעתיד ישנה כוונה לפתח הדרכה וימי עיון לסגל ההוראה במכללות ולמורים מאמנים. קשרים אלה יתקיימו באמצעות הפורומים השונים במכון מופת: פורום הדיקנים, פורום רכזי תקשוב ופורום המדריכים הפדגוגיים.

8. איגוד האינטרנט בשיתוף מכון אדלר – העמקת נוכחותם וסמכותם של ההורים גם ברשת. הוכשרו מנחי הורים במכון אדלר המשלבים במסגרת הקורסים והנחיית המשפחות ברחבי הארץ את הנושא המודעות לשימוש נכון ברשת מנקודת מבטם של ההורים

9. קידום חוקים: חוק דואר זבל, חוק זכויות יוצרים

01. אשלים-הג'וינט מוביל פיילוט מודעות ומניעה ב-5 ערים, לאוכלוסיית ילדים בסיכון. איגוד האינטרנט שותף להיבט האזרחות הדיגיטלית

11. ברשת "עמל" פותחה תכנית "מפתחות לחיים" המתמקדת בהקניית מיומנויות בכלכלה, אזרחות דיגיטלית, רטוריקה. איגוד האינטרנט שותף לפיתוח תכנים, ולהדרכות מנהלים ומורים בתכנית "אזרחות דיגיטלית"

ארגוני תמיכה ועזרה:

- פורומים ברשת בנושאים שונים: מציקים לי ברשת – פורום מומחים של איגוד האינטרנט הישראלי
 - פורום פלילי ברשת – חוקרי משטרת ישראל עונים על שאלות בנושא אכיפת החוק באינטרנט.
 - פורום התמכרויות לאינטרנט במשרד החינוך.
 - הבית הירוק – קבוצות דיון בנושא התמכרויות והטרדה.
- א. המועצה הלאומית לשלום הילד. מפעילה ניידת הדרכה לבתי ספר יסודיים המפגישה את התלמידים עם זכויות הילד, כולל זכויותיו ואחריותו ברשת
- ב. עמותת סה"ר - סיוע והקשבה ברשת לאנשים במצוקה נפשית

- ג. ער"ן – עזרה ראשונה נפשית באינטרנט
- ד. עמותת על"ם – עזרה לנוער במצבי סיכון
- ה. קו לאשנ"ב – של עמותת אשנ"ב
- ו. אל"י - קו העזרה לילדים של האגודה להגנת הילד
- ז. ץ עלם
- ח. המרכז להדרכת הורים בבי"ח שניידר